

RP 6/2021 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om smittsamma sjukdomar ändras temporärt.

För att förhindra spridningen av covid-19-epidemin har förplägnadsrörelserns verksamhet i enlighet med temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar och förordningar av statsrådet som utfärdas med stöd av dem begränsats för tiden 1 november 2020–28 februari 2021.

I propositionen föreslås det att giltighetstiden för dessa temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar förlängs till och med den 30 juni 2021.

Förplägnadsrörelserna ska fortfarande iaktta särskilda hygienkrav och se till att det är tillräckligt stort avstånd mellan kunderna. Genom förordning av statsrådet ska det alljämt kunna föreskrivas om begränsningar som gäller förplägnadsrörelsernas öppettider och serveringstider samt antalet kundplatser i och användningen av deras utrymmen inomhus. Förplägnadsrörelserna ska utarbeta en plan som stöder genomförandet av skyldigheterna och begränsningarna.

Det föreslås att regionförvaltningsverken ska övervaka att begränsningarna och skyldigheterna iakttas. Regionförvaltningsverken kan bestämma att de missförhållanden och brister som de observerar vid övervakningen ska korrigeras och att förplägnadsverksamheten i en förplägnadsrörelse som väsentligt har brutit mot skyldigheterna omedelbart ska stängas för kunder i högst en månad.

Begränsningarna gäller inte personalrestauranger och inte heller försäljning av mat och dryck för avhämtning. De begränsningar som avser öppettider ska inte gälla ombord på fartyg och luftfartyg som går i trafik mellan Finland och utlandet eller i trafik utomlands, och inte heller förplägnadsrörelser som finns i anslutning till distributionsstationer för flytande bränsle.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 mars 2021 och gälla till och med den 30 juni 2021.

RP 6/2021 rd

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	5
2.1 Behovet att begränsa förplägnadsverksamheten i olika epidemilägen.....	5
2.2 Bestämmelser om begränsningar som gäller förplägnadsrörelser.....	7
3 Målsättning.....	8
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	8
4.1 Förslagen.....	8
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	10
5 Alternativa handlingsvägar.....	12
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	12
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	13
6 Remissvar	13
7 Bestämmelser på lägre nivå än lag	14
8 Ikraftträdande.....	14
9 Verkställighet och uppföljning	14
10 Förhållande till andra propositioner.....	14
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	15
LAGFÖRSLAG.....	18
Lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar	18
BILAGA	21
PARALLELTEXT	21
Lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar	21

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I Kina utbröt i början av 2020 en epidemi av den smittsamma sjukdomen covid-19, som orsakas av ett nytt coronavirus. Sjukdomen spred sig snabbt utanför Kina till nästan alla länder i världen. Till 1 § i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) fogades den 14 februari 2020 till förteckningen över allmänfarliga smittsamma sjukdomar vid sidan av SARS och MERS en annan svår infektion som orsakas av en ny typ av coronavirus (69/2020). Världshälsoorganisationen WHO klassade coronavirusepidemin som en pandemi den 11 mars 2020.

Den första vågen av coronavirusepidemin började i Finland i mars 2020. Efter detta införde Finland snabbt en helhet av restriktioner som grundade sig på rekommendationer, lagstiftning för normalförhållanden och beredskapslagstiftning. Den 16 mars 2020 konstaterade statsrådet i samverkan med republikens president att undantagsförhållanden råder i Finland på grund av coronavirusutbrottet.

I slutet av mars bereddes i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006) skyndsamt en temporär 3 a § (153/2020), med stöd av vilken nästan alla förplägnadsrörelser var stängda för kunder under perioden 4 april–31 maj 2020.

Statsrådet fattade den 6 maj 2020 ett principbeslut om en plan för en hybridstrategi för hantering av coronakrisen. I enlighet med hybridstrategin övergick man på ett kontrollerat sätt från omfattande restriktioner till allt mer riktade åtgärder och mot tillämpning av hybridstrategins princip om att testa, spåra, isolera och behandla. Målet har varit att med hjälp av hybridstrategin effektivt kunna bromsa epidemin på ett sätt som i så liten utsträckning som möjligt ingriper i de grundläggande fri- och rättigheterna.

Genom den temporära ändringen (400/2020) av lagen om smittsamma sjukdomar och den statsrådsförordning (401/2020) som utfärdades med stöd av den möjliggjordes öppnandet av restaurangerna från och med den 1 juni 2020 så att det för förplägnadsverksamheten föreskrevs hygienkrav och andra krav samt begränsningar i fråga om antalet kundplatser, öppettider och serveringstider som definieras i förordningen. Förordningen ändrades flera gånger med iakttagande av epidemiläget. De temporära bestämmelserna gällde till och med den 31 oktober 2020.

Till följd av att den temporära lagen upphörde utfärdades i lagen om smittsamma sjukdomar nya bestämmelser om begränsningar som gäller förplägnadsverksamhet som trädde i kraft den 1 november 2020. I 58 a § i lagen om smittsamma sjukdomar (727/2020), som gäller temporärt till och med den 28 februari 2021, föreskrivs det fortfarande om hygienkrav och andra krav på förplägnadsrörelser, om ett allmänt krav på avstånd mellan kundplatserna och om skyldighet att planera verksamheten. Närmare bestämmelser om dessa krav samt om skyldigheterna i anknytning till kundernas vistelse och placeringen av kundplatser utfärdas genom förordning av statsrådet. I den gällande statsrådsförordningen om temporär begränsning av förplägnadsrörelsernas verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom (942/2020) föreskrivs det i nuläget också om begränsning av förplägnadsrörelsernas antal kundplatser samt av öppettider och serveringstider i enlighet med det regionala epidemiläget.

RP 6/2021 rd

1.2 Beredning

De temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar och i den statsrådsförordning som utfärdats med stöd av den, genom vilka förplägnadsverksamheten begränsas, gäller endast till och med den 28 februari 2021.

När de temporära bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar med stöd av vilka förplägnadsverksamheten begränsas utfärdades i oktober 2020 hänvisades det i regeringens proposition (RP 139/2020 rd) till att en proposition med förslag till mera omfattande ändringar av lagen om smittsamma sjukdomar skulle överlämnas för behandling i riksdagen under hösten. Slutsatsen i beredningen av den ovannämnda propositionen var att begränsningar av annan näringsverksamhet i syfte att förhindra spridningen av en smittsam sjukdom inte ska utfärdas genom förordning av statsrådet, utan beslut om dem ska fattas av kommunerna och regionförvaltningsverken. I motiveringen till regeringspropositionen konstateras det till denna del att det är ändamålsenligt att de begränsningar som gäller förplägnadsverksamhet grundar sig på samma lagstiftningsmodell och att en sådan proposition senare kan lämnas till riksdagen.

Den ovannämnda regeringspropositionen RP 245/2020 rd med förslag till mer omfattande ändringar av lagen om smittsamma sjukdomar lämnades till riksdagen den 10 december 2020. Propositionen behandlas i riksdagen och de ändringar som anges i den kan träda i kraft redan i februari 2021. De bestämmelser med stöd av vilka förplägnadsverksamheten begränsas kommer den 1 mars 2021 att ha varit i kraft redan nio månader, och de kommer således att ha en etablerad tillämpningspraxis. Coronavirusepidemin fortsätter troligen ännu under flera månader så att det ännu våren 2021 behövs begränsningar i förplägnadsverksamheten, men inte nödvändigtvis längre sommaren 2021. I propositionen föreslås det därför att bestämmelser om begränsningarna alltjämt ska utfärdas genom förordning av statsrådet, dvs. att den etablerade beslutsmodellen för begränsningarna inte ändras.

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet och vid beredningen har man samarbetat med arbets- och näringsministeriet, representanter för dem som svarar för regionförvaltningsverkens tillsyn, Turism- och Restaurangförbundet rf och Servicefacket PAM rf.

Yttrande i ärendet har begärts av Ålands landskapsregering. Andra yttranden har inte begärts. Enligt anvisningen för hörande vid författningsberedning kan man enbart av grundad anledning avstå från att begära skriftliga utlåtanden om förslag till författningar. I denna proposition är det fråga om att förlänga giltighetstiden för den temporära regleringen, som beror på epidemiläget, i praktiken utan att några ändringar görs i bestämmelserna. En temporär förlängning av giltighetstiden för den gällande lagstiftningen förutsätter i det här läget inte något separat remissförfarande då centrala aktörer har hörts på andra sätt.

Vid beredningen av regeringspropositionen har dessutom de uppgifter som lagts fram i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (RP 139/2020 rd) utnyttjats. Handlingar som gäller epidemiläget finns i den offentliga tjänsten under adressen valtioneuvosto.fi/sv/projekt med identifieringskod [STM008:00/2021](https://www.stm.fi/STM008:00/2021).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Behovet att begränsa förplägnadsverksamheten i olika epidemilägen

Den första vågen av coronavirusepidemin började i Finland i mars 2020. Genom mycket allmänna och omfattande rekommendationer och begränsningar som syftade till att minska de sociala kontakterna lyckades man förhindra att viruset spreds i samhället, trygga hälso- och sjukvårdens bärkraft och skydda särskilt dem som hör till riskgrupperna. I denna fas av epidemin stängdes förplägnadsrörelserna till största delen för kunder i april 2020.

När epidemiläget började bli bättre övergick statsrådet i början av maj 2020 till att genomföra den ovannämnda hybridstrategin. De temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar som gäller begränsningar i fråga om förplägnadsverksamheten bereddes och antogs i maj, och förplägnadsrörelserna kunde åter öppnas för kunder den 1 juni 2020. Utifrån den epidemiologiska lägesbilden fastställde statsrådet den 15 juni 2020 att epidemin kan hanteras med myndigheternas normala befogenheter.

Statsrådet godkände den 3 september 2020 ett principbeslut om en handlingsplan för genomförande av rekommendationerna och begränsningarna enligt hybridstrategin efter den första fasen av covid-19-epidemin. Enligt social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan av den 7 september 2020 (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:27) ska hybridstrategins åtgärder, för att effektivt kunna förhindra smittspridning, vara preventiva och epidemiologiskt motiverade. I detta syfte beskrivs i handlingsplanen tre epidemiologiska lägesbilder (*basnivå, accelerationsfas och samhällsspridningsfas*) med vars hjälp behovet och riktandet av rekommendationer och begränsningar i framtiden bedöms och som används som motivering i beslutsfattandet på regional och riksomfattande nivå.

Det totala antalet infektioner började efter en lugn sommar accelerera, och den 23 oktober 2020 godkände statsrådet ett principbeslut om rekommendationer i anslutning till genomförandet av hybridstrategin (distansarbete, offentliga tillställningar, hobbyverksamhet, undervisningsarrangemang, användning av offentliga lokaler).

Eftersom den globala pandemin fortsatte och epidemin trappades upp även i Finland understödde statsrådet i sitt principbeslut av den 22 december 2020 om handlingsplan för genomförande av hybridstrategin för hantering av covid-19-epidemin under januari–maj 2021 att den ovannämnda handlingsplanen för social- och hälsovårdsministeriet ska uppdateras inför våren 2021. Enligt principbeslutet kan åtgärder enligt accelerationsfasen vara motiverade redan på epidemins basnivå i det fall att det nationella läget eller närområdenas epidemiologiska läge försämras. När risken för samhällsspridning är hög är det motiverat att omedelbart ta i bruk alla de åtgärder som behövs. I handlingsplanen (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2021:4) beskrivs de samhälleliga åtgärdernas epidemiologiska och rättsliga grunder och i bilaga 2 beskrivs tillgängliga rekommendationer och begränsningar 18.12.2020.

Statsrådet har efter detta i sitt principbeslut av den 26 januari 2021 förordat att social och hälsovårdsministeriet ska komplettera handlingsplanen för genomförande av hybridstrategin, bland annat på grund av det hot som de nya virusvarianterna utgör. Enligt kompletteringen av handlingsplanen bedöms också behovet av bestämmelser som gäller förplägnadsrörelser.

Begränsningarna av förplägnadsverksamheten har varit en del av rekommendationerna och restriktionerna för att minska sociala kontakter. Både internationella exempel och erfarenheter från Finland har visat att epidemin kan trappas upp mest i situationer där människor tillbringar sin fritid tillsammans länge och i trånga utrymmen inomhus där många människor är i nära

RP 6/2021 rd

kontakt med varandra. I sådana situationer kan en enda smittsam person exponera ett stort antal människor för viruset, vilket kan leda till omfattande smittkedjor. Beroende på hur allvarligt epidemiläget varit har olika tjänster och funktioner i samhället, även förplägnadsverksamhet, i olika länder stängts helt och hållet för viss tid eller begränsats på olika sätt för att förhindra att sjukdomen sprids.

I fråga om coronaviruset är det ofta svårt att fastställa platsen för exponering och smitta och det finns inte heller någon entydig definition på till exempel hur länge sekundära fall i en smittkedja som uppkommit i en förplägnadsrörelse ska anses kunna hänföras till besöket i förplägnadsrörelsen i fråga. Till exempel den smittkedja som började i Vasa när studerande träffades och besökte en förplägnadsrörelse spreds snabbt genom sekundär smitta så att det totala antalet fall hösten 2020 var över 700. Också i huvudstadsregionen har det förekommit smittokluster där fler än 20 personer infekterats under en enda kväll i en förplägnadsrörelse och dessa infektioner orsakat sekundär smitta så att det totala antalet fall varit flera tiotal.

Samtidigt visar de senaste uppgifterna att smitta sker i synnerhet inom familjekretsen och även i hobbyverksamheter, i läroanstalter och vid privata tillställningar. Antalet smittfall som direkt hänför sig till förplägnadsrörelser har medan de nuvarande begränsningarna varit i kraft varit litet, rentav bara några procent av alla smittfall. Under den senaste tiden har smittkällan dock ställvis varit oklar i över hälften av fallen, och under vintern har smitta spridits från förplägnadsrörelser till och med till andra delar av landet.

En ny, betydande epidemiologisk riskfaktor är de nya varianter av SARS-CoV-2 som har upptäckts. Europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar (ECDC) uppskattar i sin riskbedömning den 29 december 2020 att särskilt den nya varianten (B.1.1.7) sprider sig betydligt snabbare än coronavirusets tidigare subtyper. ECDC offentliggjorde den 21 januari 2021 en ny bedömning, enligt vilken risken för att virusvarianter sprider sig nu är hög/mycket hög. Även om dödligheten inte verkar ha ökat, kan den nya virusvarianten om den sprider sig leda till att epidemin accelererar betydligt snabbare, och ett ökat antal sjukdomsfall kan allvarligt hota hälso- och sjukvårdssystemets bärkraft.

I Finland minskade antalet fall av covid-19 under veckorna före jul så, att incidensen under 14 dygn för närvarande är cirka 85/100 000 personer. R-talet är för närvarande 0,75–0,95. Den relativt lugna epidemiologiska situationen har varierat från region till region, och antalet fall har också ökat i vissa regioner.

Vårens och sommarens ankomst kan minska hotet om en förvärrad epidemisituation i april–maj. Samtidigt innebär spridningen av virusvarianten till Finland en ny allvarlig risk för att epidemin accelererar oberoende av årstid. Om epidemin tar ny fart är risken för att hälso- och sjukvården överbelastas och att dödligheten ökar fortfarande betydande.

Därför har regeringen i slutet av januari vidtagit åtgärder för att öka hälsosäkerheten vid gränserna. Det beslutades att gränskontrollen vid de inre gränserna fortsätter, och bland annat skärptes villkoren för inresa för tiden 27 januari–25 februari 2021. Målet är också att genom åtgärder inom landet hålla antalet fall så lågt som möjligt, dock i proportion till de skadliga effekter av restriktionerna som kan godtas. Finansministeriet har i sin modellering visat att det också ur samhällsekonomisk synvinkel är förmånligast att hålla antalet fall och därmed belastningen av sjukhusvården under kontroll våren 2021.

De begränsningar som varit i kraft sedan sommaren 2020 har ansetts nödvändiga såväl när begränsningarna utfärdades som medan de tillämpats. Nu omfattar bedömningen av nödvändigheten nya aspekter, såsom det hot som de nya virusvarianterna innebär samt andra restriktioner

RP 6/2021 rd

som införts alldeles nyligen. Begränsningarna i förplägnadsverksamheten har vid sidan av andra restriktionsåtgärder i samhället hållit spridningen av epidemin under kontroll i Finland, men det är nödvändigt att ännu fortsätta med åtgärderna på de grunder som anges ovan.

2.2 Bestämmelser om begränsningar som gäller förplägnadsrörelser

I lagen om smittsamma sjukdomar och de förordningar som utfärdats med stöd av den har det efter den 1 juni 2020 föreskrivits om krav på instruktioner och hygien för kunderna, ett allmänt krav på avstånd mellan kundplatserna och en planeringsskyldighet gällande verksamheten och om begränsning av antalet kundplatser, öppettider och serveringstider för förhindrande av spridning av en smittsam sjukdom.

Den gällande 58 a § i lagen om smittsamma sjukdomar grundar sig på den paragraf som trädde i kraft den 1 juni 2020 och som ändrades i social- och hälsovårdsutskottet utifrån grundlagsutskottets utlåtande (RP 139/2020 rd, GrUU 31/2020 rd, ShUB 27/2020 rd).

De temporära paragraferna om begränsningar som gäller förplägnadsverksamhet reviderades genom lag 727/2020 som gäller 1.11.2020–28.2.2021. I 58 a § 2 mom. i den gällande lagen om smittsamma sjukdomar föreskrivs det om de allmänna skyldigheterna i anknytning till kundernas vistelse och hållandet av avstånd, och dessutom får genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser utfärdas om de skyldigheter som i det ifrågakvarande området gäller kundernas vistelse och placeringen av kundplatser i en förplägnadsrörelse samt om de krav som gäller antalet kundplatser inomhus och utomhus, om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom. Sedan juni har det med stöd av statsrådets förordning ställts krav på att alla kunder i en förplägnadsrörelse ska ha en egen sittplats vid ett bord eller en motsvarande plan yta. Från och med den 1 november 2020 har antalet kunder i förplägnadsrörelser begränsats till högst hälften av kundplatserna (rörelser vars huvudsakliga förplägnadsverksamhet är att servera alkoholdrycker) eller till högst tre fjärdedelar av kundplatserna (övriga rörelser), om området befinner sig i epidemins accelerationsfas eller samhällsspridningsfas.

I lagens 58 a § 3 mom. föreskrivs det om förkortade öppet- och serveringstider. Genom förordning kan det föreskrivas om dessa begränsningar, om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom och åtgärderna för rengöring av förplägnadsrörelsens lokaler och ytor, hygienanvisningarna, ordnandet av kundplatserna och andra åtgärder inte är tillräckliga för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom. Närmare bestämmelser om de begränsningar som gäller förplägnadsrörelsers öppettider mellan klockan 23 och klockan 05 och servering av alkoholdrycker mellan klockan 22 och klockan 09 samt om i vilka slag av förplägnadsrörelser begränsningarna ska iakttas får då utfärdas genom förordning av statsrådet.

I praktiken har det genom förordning av statsrådet i regel föreskrivits om begränsningar av öppettiderna och serveringstiden på landskapsnivå, beroende på om området befinner sig på epidemins basnivå, i accelerationsfasen eller i samhällsspridningsfasen. För närvarande är nästan hela landet i epidemins accelerations- eller samhällsspridningsfas, där serveringen av alkoholdrycker ska avslutas senast klockan 22 och rörelsen får hållas öppen för förplägnadsverksamhet för kunder till klockan 23 eller 24 beroende på verksamhetsidén. I områden med samhällsspridning får en rörelse öppnas tidigast klockan 5 och i områden som befinner sig i accelerationsfasen tidigast klockan 24 eller 1, beroende på verksamhetsidén.

I områden där epidemin är på basnivå finns inga begränsningar av kundplatserna, men serveringen av alkoholdrycker ska avslutas senast klockan 24 och förplägnadsrörelserna får hållas öppna till klockan 1.

RP 6/2021 rd

I regel har begränsningarna utfärdats på landskapsnivå. Statsrådet har fått regional information om läget varje vecka i de utlåtanden som Institutet för hälsa och välfärd sammanställt, och förordningen har under den senaste tiden i allmänhet ändrats utifrån såväl positiva som negativa förändringar i epidemins faser. Som ett undantag från detta har till exempel det nationellt försämrade epidemiläget, epidemiläget i närområdena eller de risker som turistsäsongen medför kunnat leda till att begränsningarna inte genast har lindrats när den interna situationen i ett område har förbättrats eller till och med till att det för området utfärdats strängare begränsningar än de som gäller för den epidemifas som området är i.

De allmänna skyldigheterna och begränsningarna i fråga om förplägnadsrörelser i lagen om smittsamma sjukdomar och de ovannämnda begränsningar som utfärdats genom förordning av statsrådet har ytterst sannolikt vid sidan av andra åtgärder hindrat spridningen av coronavirus-epidemin. I förplägnadsrörelser har det upptäckts relativt få fall, men dessa fall visar att begränsningarna inte har utfärdats i onödan. Enligt de gällande bestämmelserna ska de strängaste begränsningarna med tanke på bekämpningen av coronavirusepidemin riktas mot förplägnadsrörelser och förplägnadsverksamheter som är förenade med en stor sannolik risk för kontakter mellan människor.

I det här läget kan det anses motiverat att förlänga giltighetstiden för de nuvarande bestämmelserna.

3 Målsättning

Coronavirusepidemin kan fortgå långt in på detta år även om vaccinationerna redan har inletts. Spridningen av epidemin har förhindrats genom mål och åtgärder enligt regeringens hybridstrategi och handlingsplan, och en av dessa åtgärder är reglering och begränsning av förplägnadsverksamheten.

Institutet för hälsa och välfärd har ansett att det enligt nuvarande uppgifter är nödvändigt och med tanke på hotet av epidemin proportionerligt att trappa upp bekämpningen av covid-19, i synnerhet med beaktande av de eventuella konsekvenserna av virusvarianten.

I denna proposition föreslås det att giltighetstiden för 58 a och 58 b § samt 91 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar förlängs med små ändringar genom att det stiftas en ny temporär lag som är i kraft under perioden 1 mars–30 juni 2021. Om epidemiläget förutsätter strängare begränsningar gällande förplägnadsverksamhet kan en proposition om dessa beredas omedelbart för behandling i riksdagen.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 Förslagen

Enligt det föreslagna 58 a § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar ska den som utövar förplägnadsverksamhet, utöver vad som föreskrivs i livsmedelslagen och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland, för att förhindra spridning av en allmänfarlig smittsam sjukdom se till att förplägnadsrörelsens lokaler och ytor rengörs och att kunderna har möjlighet att rengöra händerna samt ge kunderna instruktioner om hur man ska hålla ett tillräckligt avstånd och rengöra händerna. Genom förordning av statsrådet ska närmare bestämmelser utfärdas om rengöring av förplägnadsrörelsens lokaler och ytor, om ordnande av möjlighet att rengöra händerna och om de instruktioner som ska ges kunderna.

RP 6/2021 rd

Enligt det föreslagna 58 a § 2 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar ska utövare av förplägnadsverksamhet för att förhindra spridning av en allmänfarlig smittsam sjukdom se till att kundernas vistelse ordnas tillräckligt glest och att kundplatserna är belägna tillräckligt långt från varandra. Om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom, ska det alltjämt genom förordning av statsrådet kunna utfärdas närmare bestämmelser om de skyldigheter som i ett visst område gäller kundernas vistelse och placeringen av kundplatser i en förplägnadsrörelse och om de krav som gäller antalet kundplatser inomhus och utomhus.

Syftet med dessa skyldigheter liksom med de skyldigheter som gäller planering av verksamheten är att säkerställa en sådan grundläggande säkerhetsnivå inom förplägnadsverksamheten som förhindrar att den smittsamma sjukdomen sprider sig under den tid epidemin pågår. I alla situationer gäller t.ex. en allmän skyldighet att se till att det är tillräckligt stora avstånd mellan kunderna.

Dessutom ska enligt den föreslagna bestämmelsen antalet kunder i förplägnadsrörelser vars huvudsakliga förplägnadsverksamhet består av att mot betalning erbjuda allmänheten alkohol drycker i en livsmedelslokal enligt livsmedelslagen eller motsvarande lagstiftning i landskapet Åland genom förordning av statsrådet få begränsas med högst 50 procent av det största antal kunder eller personer som anges i det i 18 § i alkohollagen (1102/2017) eller i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland avsedda serveringstillståndet för utrymmena eller delen av utrymmena eller, om förplägnadsrörelsen inte har serveringstillstånd, i en projektbeskrivning som har godkänts i enlighet med de bestämmelser om byggnaders brandsäkerhet som har utfärdats med stöd av 117 b § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och de bestämmelser om säkerhet vid användning av byggnader som har utfärdats med stöd av 117 d och 117 k § i den lagen eller i enlighet med motsvarande lagstiftning i landskapet Åland. Antalet kunder hos andra förplägnadsrörelser ska genom förordning få begränsas med högst 25 procent av det största antal kunder eller personer som följer av de bestämmelser som avses ovan. Om förplägnadsrörelsens huvudsakliga förplägnadsverksamhet varierar vid olika tidpunkter, ska vid respektive tidpunkt den begränsning som gäller för det slag av förplägnadsverksamhet som bedrivs vid tidpunkten i fråga tillämpas på verksamheten. Närmare bestämmelser om begränsningarna av antalet kunder och om hur begränsningarna ska riktas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Syftet med att begränsa antalet kunder i restauranglokalerna är att säkerställa att spridningen av den smittsamma sjukdomen kan förhindras genom tillräckliga avstånd mellan kunderna och samtidigt begränsa antalet kunder och sociala kontakter i lokalerna. Situationer där många samtidigt utsätts för smitta försvårar spårningen och försättandet i karantän av de exponerade, vilket kan utgöra en betydande risk för en upptrappning av epidemin.

I lagens 58 a § 3 mom. föreskrivs det om förkortade öppet- och serveringstider. Avsikten är att det genom förordning ska kunna föreskrivas om de begränsningar som gäller förplägnadsrörelsernas öppettider mellan klockan 23 och klockan 5 och servering av alkoholdrycker mellan klockan 22 och klockan 9, om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom och åtgärderna för rengöring av förplägnadsrörelsens lokaler och ytor, hygienanvisningarna, ordnandet av kundplatserna och andra åtgärder inte är tillräckliga för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom. Genom förordning av statsrådet ska det också få föreskrivas om i vilka slag av förplägnadsrörelser begränsningarna ska iakttas.

De begränsningar som med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. föreskrivs genom förordning av statsrådet ska enligt 4 mom. vara nödvändiga för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom inom de områden och i de förplägnadsrörelser som begränsningarna gäller.

RP 6/2021 rd

Enligt 5 mom. ska varje utövare av förplägnadsverksamhet även i fortsättningen göra upp en skriftlig plan för hur rörelsen genomför de skyldigheter och begränsningar som föreskrivs i fråga om dess verksamhet och användningen av rörelsens utrymmen inomhus och utomhus. Planen ska på begäran visas upp för regionförvaltningsverket och för den polis som utövar tillsyn enligt 11 § i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet eller enligt motsvarande lagstiftning i landskapet Åland. Planen, med undantag av personuppgifter som ingår i den, ska hållas framlagd för kunderna i förplägnadsrörelsen. Närmare bestämmelser om innehållet i planen för genomförande av skyldigheterna och begränsningarna och om hur planen ska göras upp och hållas framlagd utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 6 mom. ska de begränsningar som gäller antalet kunder samt öppettider och serveringstider inte heller i fortsättningen gälla personalrestauranger eller förplägnadsrörelser försäljning av sådan mat eller dryck som avnjuts någon annanstans. I 7 mom. ska det fortfarande finnas en undantagsbestämmelse om att restriktionerna gällande öppettiderna inte gäller de fartyg och luftfartyg som går mellan Finland och utlandet eller utanför Finlands gränser, och inte heller de förplägnadsrörelser som finns i anslutning till distributionsstationer för flytande bränsle.

Enligt det föreslagna 58 b § 1 mom. ska regionförvaltningsverket övervaka fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som anges i 58 a § och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om det observeras brister eller missförhållanden i fullgörandet av skyldigheterna eller iakttagandet av begränsningarna, ska regionförvaltningsverket kunna förelägga förplägnadsrörelsen att avhjälpa bristerna eller missförhållandena. När föreläggandet meddelas ska det sättas ut en tid inom vilken de behövliga åtgärderna ska vidtas. Om bristerna inte har avhjulpts inom utsatt tid eller om skyldigheterna har åsidosatts på ett väsentligt sätt, kan regionförvaltningsverket bestämma att förplägnadsrörelsens förplägnadsverksamhet omedelbart ska avbrytas och att rörelsen ska hållas stängd för kunder högst en månad.

Enligt 2 mom. ska polisen vid behov på regionförvaltningsverkets begäran ge handräckning för att genomföra tillsynen och stänga en förplägnadsrörelse enligt 1 mom.

Enligt 3 mom. i paragrafen ska statsrådet noggrant följa upp huruvida de i 58 a § 1 mom. avsedda förutsättningarna för begränsningar fortsatt föreligger. Om förutsättningarna inte längre uppfylls, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för upphävande av 58 a § och de bestämmelser som hänför sig till den. Om de begränsningar som det har föreskrivits om med stöd av 58 a § 3 mom. inte längre är nödvändiga i vissa områden eller i den föreskrivna omfattningen, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för att ändra statsrådets förordning.

I 91 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar föreslås dessutom bestämmelser om att beslut enligt 58 b § får verkställas genast även om de överklagas.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Ekonomiska konsekvenser

De allmänna konsekvenserna av de begränsningar som gäller förplägnadsverksamhet som det är fråga om i propositionen har beskrivits i regeringens propositioner RP 72/2020 rd och RP 139/2020 rd. Vid tidpunkten för denna proposition finns det redan åtta månaders erfarenhet av att tillämpa bestämmelserna.

Företagens verksamhet påverkas förutom av begränsningarna också av konsumenternas allmänna osäkerhet i fråga om att köpa tjänster. Det är svårt att bedöma orsakssambandet mellan begränsningarna och företagens svåra ekonomiska situation. Av denna orsak baserar sig bland

RP 6/2021 rd

annat de gällande modellerna för företagsstöd inte på begränsningarnas giltighetstid utan på företagens svåra ekonomiska läge till följd av covid-19-epidemin.

Den totala omsättningen för verksamhetsställena inom in kvarterings- och förplägnadsverksamheten uppgick enligt bedömningar till ca 8,3 miljarder euro 2019. Under 2020 beräknas omsättningen stanna på ca 5,8 miljarder euro (-30 %). Omsättningen kommer inte att tangera 2019 års nivå förrän tidigast 2022.

Enligt arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik och arbets- och näringsförvaltningens URA-kunddatabas började antalet arbetslösa arbetssökande inom restaurangbranschen efter sommarens minskning öka igen i oktober, när epidemiläget åter försämrades och begränsningar återinfördes. Det berodde framför allt på en ökning i antalet permitteringar på heltid. Ökningen var åtminstone i december (ca 20 000 arbetslösa eller permitterade arbetssökande) ganska måttlig jämfört med situationen under våren (närmare 40 000 arbetssökande).

Av säsongsvariationen kan man med vissa reservationer dra slutsatsen att de allmänna hygienkraven och kraven på kundanvisningar inte inskränker näringsverksamheten i ekonomiskt hänseende, åtminstone inte i någon betydande utsträckning. Det kan också bedömas att det allmänna ekonomiska läget inom restaurangbranschen kommer att försämrats och antalet arbetslösa arbetssökande kommer att öka under våren om begränsningarna fortsätter. Om epidemiläget inte försämrats avsevärt är dock både företagets och kundernas verksamhet inom ramen för de gällande begränsningarna på marknaden ganska etablerad och de negativa förändringarna kommer inte längre att vara särskilt stora.

Förslaget har fortfarande olika konsekvenser för förplägnadsrörelser beroende på om det är fråga om en restaurang, ett café, en bar, en nattklubb eller en matkiosk som i huvudsak serverar take away-mat.

För caféerna möjliggör förslaget ganska normala öppettider också i fortsättningen, men maxiantalet kunder kan vara begränsat. Det kommer att vara möjligt för restaurangerna att erbjuda kunderna lunchservering och normal servering också kvällstid, men också där kan maxiantalet kunder vara begränsat. De största ekonomiska konsekvenserna har propositionen fortfarande för sällskapsrestaurangernas, pubarnas, barernas och nattklubbarnas verksamhet. Om serverings- och öppettiderna begränsas i betydande omfattning innebär det att verksamheten i sådana förplägnadsrörelser vars affärsverksamhet infaller uteslutande under natten kommer att vara så gott som helt och hållet förhindrad.

Försäljningen av alkohol omfattar enligt momsuppgifterna sammanlagt ca 29 % (ca 1,2 miljarder euro) av omsättningen för förplägnadsrörelserna. Serveringsförsäljningen i liter i januari-juli var enligt statistik från Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ca 37 % mindre än året innan. Det finns inga uppskattningar av hur försäljningen fördelas enligt klockslag. Begränsningarna av antalet kunder och av serverings- och öppettiderna kommer fortfarande att begränsa i synnerhet verksamheten i sådana förplägnadsrörelser vars verksamhet koncentreras till sent på kvällen och efternatten (nattklubbar, barer, pubar). Det finns upp till 2 000–3 000 restauranger av detta slag.

Hotet om konkurs i fråga om företag inom förplägnadsbranschen har ökat under den fortsatta epidemin. Drygt en femtedel av medlemsföretagen i Turism- och Restaurangförbundet rf bedömer att de kommer att hotas av konkurs inom mindre än sex månader. Pubar och nattklubbar hotas av konkurs mer än genomsnittet (28 %). Endast åtta procent av företagen bedömer att deras verksamhet kommer att vara lönsam igen före sommaren. Företagens verksamhet påverkas i hög grad av att företagen, när de planerar sin verksamhet exempelvis inför sommaren, inte

RP 6/2021 rd

vet hur länge begränsningarna kommer att gälla eller hur stränga de kommer att vara. Propositionen baserar sig främst på de begränsningar som gäller för närvarande, men regeringen har beredskap att reagera även på en försämring av epidemiläget.

Konsekvenser för myndigheterna

Tillsynen över begränsningarna och skyldigheterna inom förplägnadsverksamheten har under ungefär åtta månaders tid ingått i de regionala förvaltningsmyndigheternas uppgifter. Regionförvaltningsverken sköter många av den statliga regionförvaltningens uppgifter. Enligt 12 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar ska regionförvaltningsverken inom sina verksamhetsområden övervaka att bekämpningen av smittsamma sjukdomar är lagenlig och sköta anknytande styrning. Till regionförvaltningsverkens uppgifter hör också att fatta de beslut om begränsningar som avses i 58 § i lagen om det behövs inom flera kommuners område. Enligt 60 § 1 mom. i alkohollagen övervakar regionförvaltningsverken dessutom inom sitt verksamhetsområde detaljhandeln med och serveringen och marknadsföringen av alkoholdrycker.

Regionförvaltningsverken har i huvudsak övervakat att skyldigheterna och begränsningarna iakttas vid sidan av tillsynen över att alkohollagen följs. Även om regionförvaltningsverken i praktiken inte har tilldelats några tilläggsresurser, har övervakningen genomförts på ett utmärkt sätt genom framförallt råd och anvisningar. Största delen av förplägnadsrörelserna har vidtagit åtgärder för att förhindra spridningen av den smittsamma sjukdomen också av den orsaken att kunderna förutsätter att deras egen säkerhet säkerställs. De missförhållanden som upptäckts har gällt t.ex. brister i eller avsaknad av planer och i någon mån också otillräckliga avstånd mellan kunderna. Regionförvaltningsverken klarar därmed fortfarande temporärt av dessa tilläggsuppgifter.

Konsekvenser för medborgarna

Med beaktande av det sätt på vilket viruset sprids är det fortfarande viktigt att minska den fysiska närheten mellan människor. Trots att det är mycket svårt att testa och på förhand fastställa vilken effekt enskilda begränsningar har på epidemins framfart och på ändringen i reproduktionstalet, bedöms hälsokonsekvenserna av begränsningarna inom förplägnadsverksamheten vara positiva.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

I regeringens propositioner RP 72/2020 rd och RP 139/2020 rd har olika alternativ för begränsning av förplägnadsverksamheten behandlats. Flera olika åtgärder används för närvarande för att förhindra spridningen av coronavirussjukdom, varav en del räknas upp t.ex. i bilaga 2 till den ovannämnda handlingsplanen för social- och hälsovårdsministeriet. De olika åtgärderna utesluter eller ersätter inte varandra, eftersom epidemin tyglas genom en boostereffekt av flera olika åtgärder i kombination.

Det förslag som läggs fram i propositionen överläter delvis åt de enskilda förplägnadsrörelserna att bestämma vilka åtgärder de i praktiken ska vidta för att hindra den smittsamma sjukdomen från att sprida sig. Skyldigheten att utarbeta den plan som avses i propositionen efterlevs delvis genom självreglering och egenkontroll, men förslaget grundar sig trots det också på i lag föreskrivna begränsningar.

RP 6/2021 rd

Det är fortfarande nödvändigt att föreskriva i lagen om smittsamma sjukdomar om begränsningar som gäller förplägnadsverksamheten under den fortgående epidemin.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

I regeringens propositioner RP 72/2020 rd och RP 139/2020 rd behandlas olika metoder som använts utomlands för att begränsa förplägnadsverksamhet.

Till exempel i Sverige är det utöver de tidigare begränsningarna förbjudet att servera alkoholdrycker efter klockan 20 fram till den 7 februari 2021. I Norge är servering av alkoholdrycker förbjuden och i Oslo-området är också alla köpcentrum och Vinmonopolets alkoholbutiker stängda till utgången av januari. I Danmark är alla förplägnadsrörelser stängda för kunder fram till den 7 februari 2021. I Estland får förplägnadsrörelserna hålla öppet kl. 6–19 och de regionala begränsningarna begränsar antalet kunder till 25 procent av det normala fram till den 1 februari 2021.

6 Remissvar

I remissvaret från landskapet Åland behandlas särskilt frågan om lagstiftningsbehörighet och beslutanderätt. Landskapsregeringen föreslår att kommunerna och regionförvaltningsverken ska besluta om begränsningarna på regional nivå. Enligt 30 § 9 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) ska de uppgifter som enligt lagstiftningen om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos bland annat människor ankommer på en riksmyndighet eller på kommunerna i landskapet skötas av landskapsregeringen eller av någon annan myndighet som anges i landskapslag. Enligt propositionen ska de nämnda begränsningarna dock fortfarande utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt 27 § 29 punkten i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om smittsamma sjukdomar hos människor, men rikets lagstiftning påverkar också sådana ärenden som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet. Landskapsregeringen har konstaterat att antalet kundplatser i förplägnadsrörelser för närvarande inte kan begränsas enligt lagstiftningen i landskapet, men att man i landskapet har använt andra metoder, bland annat rekommendationer och direkt kontakt med förplägnadsrörelserna. Ett särskilt problem med tillämpningen av de nuvarande bestämmelserna är i vilket fall som helst att det i dem hänvisas till flera lagar som hör till rikslagstiftningen och som inte är i kraft i landskapet. Därför har det till propositionen fogats hänvisningar till motsvarande lagstiftning i landskapet Åland. Landskapsregeringen ansåg också att den temporära lagstiftningen bör vara i kraft högst till den 30 april 2021.

Representanter för regionförvaltningsverken, Turism- och Restaurangförbundet rf och Servicefacket PAM rf har förordat att bestämmelser om begränsningarna fortfarande ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

Turism- och Restaurangförbundet rf är fortfarande av den uppfattningen att som helhet betraktad kan den lagstiftning som gäller restriktioner för restauranger på grund av coronaviruspandemin anses vara lyckad. Enligt förbundet är den gällande lagstiftningen i kombination med egenkontroll och bedömning av pandemisituationen ett fungerande koncept. Om företagen i branschen på nytt tvingas stänga helt, klarar företagen inte längre av att anpassa sig till situationen, och följden är en våg av konkurser. Därför bör man i fortsättningen försöka klara sig med lagstiftning om begränsningar hellre än total stängning.

7 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I den föreslagna 58 a § i lagen om smittsamma sjukdomar föreskrivs det om flera bemyndiganden att utfärda förordning. Med stöd av dem ska det på samma sätt som för närvarande utfärdas närmare bestämmelser om förplägnadsrörelsernas allmänna skyldigheter, placeringen av och upprätthållandet av ett tillräckligt avstånd mellan kunderna samt om planen.

I 2–4 mom. ska det fortfarande föreskrivas om de förutsättningar med stöd av vilka det genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om begränsning av hur många kunder som får vistas i en rörelses lokaler och av öppettider och serveringstider.

Avsikten är att de begränsningar som utfärdas genom förordningen ska motsvara begränsningarna i statsrådets förordning om temporär begränsning av förplägnadsrörelsers verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom (942/2020). Utöver att det genom förordning endast får föreskrivas om sådana begränsningar som är nödvändiga för att förhindra spridning av en smittsam sjukdom, ska statsrådet också noggrant följa upp huruvida de i 58 a § 2 och 3 mom. avsedda förutsättningarna för begränsningar fortsatt föreligger och om situationen kräver det utan dröjsmål vidta åtgärder för att upphäva eller ändra begränsningarna.

8 Ikraftträdande

Enligt propositionen ska lagen träda i kraft den 1 mars 2021 och gälla till och med den 30 juni 2021.

På motsvarande sätt kommer de temporära bestämmelser om begränsning av annan näringsverksamhet i lagen om smittsamma sjukdomar som föreslås i regeringens proposition RP 245/2020 rd, som är under behandling i riksdagen, sannolikt att vara i kraft högst till den 30 juni 2021. Om epidemiläget förbättras så att förutsättningarna för begränsning av förplägnadsverksamheten inte längre uppfylls, ska statsrådet enligt den föreslagna 58 b § utan dröjsmål vidta åtgärder för att upphäva bestämmelserna i fråga.

9 Verkställighet och uppföljning

Effekterna av Finlands hybridstrategi för bekämpningen av coronaviruspandemin följs upp med hjälp av epidemiologiska, medicinska och funktionella parametrar. Syftet är att man genom att följa mångsidiga indikatorer ska kunna reagera på eventuella ändringar i epidemiläget.

Social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd gör en gång i veckan både en riksomfattande och en regional bedömning av epidemiläget. Institutet för hälsa och välfärd sammanställer en gång i veckan åt ministeriet ett särskilt utlåtande om covid-19-epidemiläget regionalt med hänsyn till förordningen om temporär begränsning av förplägnadsrörelsers verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom. Ministeriet granskar utifrån dessa uppgifter hur nödvändigt det är att hålla begränsningarna inom förplägnadsverksamheten i kraft, och bereder vid behov de förslag som behövs och lämnar dem till statsrådet för behandling.

10 Förhållande till andra propositioner

En proposition om ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (RP 245/2020 rd) behandlas för närvarande i riksdagen. I propositionen föreslås en temporär ändring av bestämmelsen i 91 § 1 mom. om verkställighet av beslut, som föreslås bli ändrad temporärt också i detta lagförslag.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Riksdagens grundlagsutskott har behandlat de tidigare propositionerna om begränsning av förplägnadsverksamhet (RP 72/2020 rd och RP 139/2020 rd) grundligt i sina utlåtanden GrUU 14/2020 rd och GrUU 31/2020 rd.

De föreslagna bestämmelserna om verksamhetsbegränsningar för förplägnadsrörelser, särskilt i fråga om hur många kunder som får vistas i lokalerna och om öppettider och serveringstider, innebär ett ingrepp i grundlagens 18 § 1 mom. som tryggar näringsfriheten. Dessutom kan begränsningarna anses ha konsekvenser för det egendomsskydd som tryggas i 15 § i grundlagen. Förslaget har också kopplingar till den skyldighet att främja sysselsättningen som anvisas det allmänna i 18 § 2 mom. i grundlagen.

Till denna del ska de föreslagna lagstiftningsändringarna uppfylla de allmänna kriterierna för inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna och vid behov också de särskilda kriterierna för inskränkning av respektive grundläggande fri- och rättighet. De fortsatta begränsningarna syftar även i fortsättningen till att skydda befolkningens hälsa och bevara hälso- och sjukvårdssystemets funktionsförmåga genom att förhindra spridningen av pandemin. Betydelsen av detta syfte accentueras i det rådande epidemiläget där coronavirusepidemin hotar att trappas upp till följd av spridningen av smittsammare virusvarianter. Syftet med begränsningarna är alltså att på det sätt som förutsatts i 22 § i grundlagen genom det allmänna trygga vars och ens rätt till liv enligt 7 § 1 mom. i grundlagen, vars och ens rätt till oundgänglig omsorg enligt 19 § 1 mom. i grundlagen och det allmänna skyldighet enligt 19 § 3 mom. i den lagen att tillförsäkra var och en tillräckliga hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa. Dessa grunder har grundlagsutskottet med avseende på systemet med grundläggande fri- och rättigheter ansett vara mycket tungt vägande skäl för regleringen i fråga. Utskottet har ansett att det finns tydligt godtagbara grunder för regleringen.

De tidsbegränsade åtgärder som nu föreslås kan under de rådande förhållandena införas som begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna, förutsatt att bestämmelserna till alla delar uppfyller de allmänna och särskilda villkoren för att begränsa grundläggande fri- och rättigheter. Grundlagsutskottet har noterat att nödvändigheten och proportionaliteten i varje föreslagna åtgärd bör bedömas tillräckligt.

De verksamhetsbegränsningar som gäller förplägnadsrörelser utgör en del av alla de åtgärder som står regeringen till buds och som stöder varandra. Antalet och arten av de sociala närkontakter som äger rum i förplägnadsrörelser – särskilt vid förtärandet av alkoholdrycker – inverkar stort på risken för överföring av coronavirussjukdomen. Propositionen syftar till att minska antalet sociala närkontakter och att påverka kontakternas karaktär för att förhindra spridningen av en smittsam sjukdom på ett sådant sätt att begränsningarna för hur förplägnadsrörelser får placera ut kunderna och hur många kunder som får vistas i lokalerna samt i fråga om öppettider och serveringstider är så små som möjligt. I motiveringen till propositionen har det tidigare behandlats att de nuvarande begränsningarna på basis av erfarenheterna verkar ha varit både behövliga och rimligen tillräckliga för sitt syfte.

Med tanke på de föreslagna begränsningarnas nödvändighet och proportionalitet är det viktigt att antalet kundplatser får begränsas genom förordning till högst hälften av det normala antalet i fråga om rörelser som främst serverar alkoholdrycker och till högst tre fjärdedelar av det normala antalet i fråga om andra rörelser för att säkerställa tillräckliga avstånd. Begränsningen ska endast gälla situationer där antalet kunder är som störst, dvs. den ska inte alls gälla de tider och de situationer när antalet kunder är mindre och kunderna också annars kan hålla avstånd till varandra.

Förplägnadsrörelsernas serverings- och öppettider ska fortfarande kunna begränsas under sena kvällar och nattetid också därför att det enligt uppgift skett flest smittfall under dessa tider. Enligt en expertbedömning¹ från den europeiska smittskyddsmyndigheten Europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar ECDC av den 24 september 2020 om icke-medicinska metoder för bekämpning av covid-19-epidemin har 25 EU-länder stängt barer och nattklubbar till följd av covid-19-epidemin. Enligt en internationell undersökning som omfattar 41 länder (Lee et al. 2020) kan stängning av verksamhet med hög smittrisk minska incidenstalet med 31 % (konfidensintervall 13–46 %). Minskningen är nästan lika stor som den (40 %; 22–55 %) som kan uppnås genom omfattande begränsande åtgärder som tillåter endast nödvändig serviceverksamhet såsom livsmedelsaffärer och apotek att hålla öppet. Riktade verksamhetsbegränsningar inom en enda bransch kan med andra ord grovt uppskattat ha effekter som motsvarar relativt omfattande begränsningar inom flera branscher.

I lagförslaget ingår en bestämmelse på lagnivå, som förutsattes i grundlagsutskottets tidigare behandling, om att de begränsningar som utfärdas genom förordning av statsrådet ska vara nödvändiga såväl inom det berörda området som i de förplägnadsrörelser som omfattas av begränsningarna för att förhindra att epidemin sprids. Nödvändigheten på regional nivå har bedömts i samband med beredningen av varje förordning så, att begränsningarna riktats utifrån epidemiläget i området. Också det nationella epidemiläget och läget i närområdena har kunnat beaktas med framförhållning, eftersom coronavirussmittan har spridit sig i kluster både i de områden där det har konstaterats relativt sett fler smittfall och i de områden där incidensen varit betydligt lägre.

Vid bedömningen av de föreslagna begränsningarnas proportionalitet är det viktigt att beakta att bestämmelserna har betydande och påtagliga negativa konsekvenser för samhället, näringslivet och arbetstagarna inom branschen, även om negativa effekter också kan uppstå till följd av andra begränsningar och ändringar i konsumenternas beteende. I denna proposition föreslås det inte att det i behandling i vanlig lagstiftningsordning införs ytterligare och striktare begränsningar, även om epidemiläget redan denna vår kan kräva kraftiga restriktioner. Denna bedömning påverkas av att förplägnadsrörelsernas verksamhet har begränsats kraftigt i snart ett år.

Eftersom det finns en kontinuerlig eftersläpning på flera dagar i den lägesbild av epidemins utveckling som även den snabbaste rapporteringen ger, har även osäkra utvecklingsförlopp för epidemin beaktas med framförhållning i bedömningen av förslagens proportionalitet. På grund av det sätt på vilket sjukdomen och i synnerhet den nya virusvarianten sprids, finns det en möjlighet att epidemin sprids inom ett förlopp på några dagar eller veckor exempelvis från några tiotal ungdomar till hundratals och tusentals människor i alla befolkningsgrupper. Genom de föreslagna begränsningarna ingriper man på goda grunder i såväl helt konkreta lokala smittorisker och kostnader som hänför sig till dem under det ifrågasvarande epidemiläget som i viss mån även i mer latent men fullt möjliga och avsevärda risker i fråga om människors hälsa och liv. Vid bedömningen av propositionens konsekvenser har det ansetts att den totala nyttan av propositionen överstiger dess totala kostnader. Därför bedöms begränsningarna som helhet även uppfylla kraven på proportionalitet.

Med tanke på bestämmelsernas nödvändighet och proportionalitet är det dessutom av betydelse att den föreslagna lagen avses gälla temporärt till och med den 30 juni 2021. Även om man inte

¹ Guidelines for non-pharmaceutical interventions to reduce the impact of COVID-19 in the EU/EEA and the UK. 24 September 2020. ECDC: Stockholm; 2020. <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/covid-19-guidelines-non-pharmaceutical-interventions-september-2020.pdf>

RP 6/2021 rd

vet med säkerhet hur länge epidemin kommer att fortgå, beräknas det att den fortsätter åtminstone fram till sommaren. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 44/2020 rd) ansett att de föreslagna temporära begränsningar som gäller övrig näringsverksamhet får vara i kraft högst till den 30 juni 2021.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 91 § 1 mom. och
fogas temporärt till lagen nya 58 a och 58 b § som följer:

58 a §

Temporär begränsning av förplägnadsrörelsers verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom

Utöver vad som föreskrivs i livsmedelslagen och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland ska en sådan utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 1 mom. 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006) och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland för att förhindra spridning av en allmänfarlig smittsam sjukdom se till att förplägnadsrörelsens lokaler och ytor rengörs och att kunderna har möjlighet att rengöra händerna samt ge kunderna instruktioner om hur man ska hålla ett tillräckligt avstånd och rengöra händerna. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om rengöring av förplägnadsrörelsens lokaler och ytor, om ordnande av möjlighet att rengöra händerna och om de instruktioner som ska ges kunderna.

Utövare av förplägnadsverksamhet ska för att förhindra spridning av en allmänfarlig smittsam sjukdom se till att kundernas vistelse ordnas tillräckligt gles och att kundplatserna är belägna tillräckligt långt från varandra. Om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom, får närmare bestämmelser om de skyldigheter som gäller kundernas vistelse och placeringen av kundplatser i förplägnadsrörelser i vissa områden och de krav som gäller antalet kundplatser inomhus och utomhus utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får antalet kunder i förplägnadsrörelser vars huvudsakliga förplägnadsverksamhet består av att mot betalning erbjuda allmänheten alkoholdrycker i en livsmedelslokal enligt livsmedelslagen eller motsvarande lagstiftning i landskapet Åland begränsas med högst 50 procent av det största antal kunder eller personer som anges i det i 18 § i alkohollagen (1102/2017) eller i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland avsedda serveringstillståndet för utrymmena eller delen av utrymmena eller, om förplägnadsrörelsen inte har serveringstillstånd, i en projektbeskrivning som har godkänts i enlighet med de bestämmelser om byggnaders brandsäkerhet som har utfärdats med stöd av 117 b § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och de bestämmelser om säkerhet vid användning av byggnader som har utfärdats med stöd av 117 d och 117 k § i den lagen eller i enlighet med motsvarande lagstiftning i landskapet Åland. Antalet kunder hos andra förplägnadsrörelser får begränsas med högst 25 procent av det största antal kunder eller personer som följer av de bestämmelser som avses ovan. Om förplägnadsrörelsens huvudsakliga förplägnadsverksamhet varierar vid olika tidpunkter, tillämpas på verksamheten vid respektive tidpunkt den begränsning som gäller för det slag av förplägnadsverksamhet som bedrivs vid tidpunkten i fråga. Närmare bestämmelser om de begränsningar av antalet kunder som avses i denna paragraf och om hur begränsningarna ska riktas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

RP 6/2021 rd

En förplägnadsrörelse ska förkorta öppettiderna och tiderna för servering av alkoholdrycker, om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom och åtgärderna för rengöring av förplägnadsrörelsens lokaler och ytor, hygienanvisningarna, ordnandet av kundplatserna och andra åtgärder inte är tillräckliga för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom. Närmare bestämmelser om de begränsningar som gäller förplägnadsrörelsers öppettider mellan klockan 23 och klockan 5 och servering av alkoholdrycker mellan klockan 22 och klockan 9 samt om i vilka slag av förplägnadsrörelser begränsningarna ska iakttas får utfärdas genom förordning av statsrådet när de förutsättningar som anges i detta moment uppfylls.

De begränsningar som föreskrivs med stöd av 2 och 3 mom. ska vara nödvändiga för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom inom de områden och i de förplägnadsrörelser som begränsningarna gäller.

Varje utövare av förplägnadsverksamhet ska göra upp en skriftlig plan för hur rörelsen genomförs för de skyldigheter och begränsningar som föreskrivs i fråga om dess verksamhet och användningen av rörelsens utrymmen inomhus och utomhus. Planen ska på begäran visas upp för regionförvaltningsverket och för den polis som utövar tillsyn enligt 11 § i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet eller enligt motsvarande lagstiftning i landskapet Åland. Planen, med undantag av personuppgifter som ingår i den, ska hållas framlagd för kunderna i förplägnadsrörelsen. Närmare bestämmelser om innehållet i planen för genomförande av skyldigheterna och begränsningarna och om hur planen ska göras upp och hållas framlagd utfärdas genom förordning av statsrådet.

Det som föreskrivs i 2 och 3 mom. gäller inte sådana personalrestauranger som avses i 1 § 3 mom. i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och inte heller förplägnadsrörelsers försäljning av sådan mat eller dryck som avnjuts någon annanstans.

Det som i 3 mom. föreskrivs om begränsningar av öppettiderna gäller inte förplägnadsrörelser på fartyg och luftfartyg i trafik mellan Finland och utlandet eller i trafik utomlands eller förplägnadsrörelser i anslutning till distributionsstationer för flytande bränsle.

58 b §

Tillsyn över förplägnadsrörelser och uppföljning av förutsättningar för begränsningar

Regionförvaltningsverket övervakar fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 a § och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om det observeras brister eller missförhållanden i fullgörandet av skyldigheterna eller iakttagandet av begränsningarna, kan regionförvaltningsverket förelägga förplägnadsrörelsen att avhjälpa bristerna eller missförhållandena. När föreläggandet meddelas ska det sättas ut en tid inom vilken de behövliga åtgärderna ska utföras. Om bristerna inte har avhjälpats inom utsatt tid eller om skyldigheterna har åsidosatts på ett väsentligt sätt, kan regionförvaltningsverket bestämma att förplägnadsrörelsens förplägnadsverksamhet omedelbart ska avbrytas och att rörelsen ska hållas stängd för kunder högst en månad.

Polisen ska vid behov på regionförvaltningsverkets begäran ge handräckning för att genomföra tillsynen och stänga en förplägnadsrörelse enligt 1 mom.

Statsrådet ska noggrant följa upp huruvida de i 58 a § 2 och 3 mom. avsedda förutsättningarna för begränsningar fortsatt föreligger. Om förutsättningarna inte längre uppfylls, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för upphävande av 58 a § och de bestämmelser som hänför sig till den. Om de begränsningar som det har föreskrivits om med stöd av 58 a § 2 eller 3 mom. inte längre är nödvändiga i vissa områden eller i den föreskrivna omfattningen, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för att ändra statsrådets förordning.

RP 6/2021 rd

91 §

Verkställighet av beslut

Beslut enligt 16, 57, 58, 58 b, 59–67 och 69–71 § får verkställas genast även om de överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021 och gäller till och med den 30 juni 2021.

Helsingfors den 4 februari 2021

Statsminister

Sanna Marin

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru

Lag

om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 91 § 1 mom. och
fogas temporärt till lagen nya 58 a och 58 b § som följer:

Gällande lydelse till och med den 28 februari 2021 *Föreslagen lydelse*

58 a §

*Temporär begränsning av förplägnadsrörel-
sers verksamhet i syfte att förhindra sprid-
ning av en smittsam sjukdom*

Utöver vad som föreskrivs i livsmedelsla-
gen ska den som utövar förplägnadsverksam-
het som avses i 1 § 1 mom. 6 punkten i lagen
om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet
(308/2006) för att förhindra spridning av en
allmänfarlig smittsam sjukdom se till att för-
plägnadsrörelsens lokaler och ytor rengörs
och att kunderna har möjlighet att rengöra
händerna samt ge kunderna instruktioner om
hur man ska hålla ett tillräckligt avstånd och
rengöra händerna. Genom förordning av stats-
rådet utfärdas närmare bestämmelser om ren-
göring av förplägnadsrörelsens lokaler och
ytor, om ordnande av möjlighet att rengöra
händerna samt om de instruktioner som ska
ges kunderna.

Den som bedriver förplägnadsverksamhet
ska för att förhindra spridning av en allmän-
farlig smittsam sjukdom se till att kundernas
vistelse ordnas tillräckligt glest och att kund-
platserna är belägna tillräckligt långt från
varandra. Om det är nödvändigt för att för-
hindra spridningen av en allmänfarlig smitt-
sam sjukdom, får närmare bestämmelser om

58 a §

*Temporär begränsning av förplägnadsrörel-
sers verksamhet i syfte att förhindra sprid-
ning av en smittsam sjukdom*

Utöver vad som föreskrivs i livsmedelsla-
gen *och i motsvarande lagstiftning i land-
skapet Åland ska en sådan utövare av* förpläg-
nadsverksamhet som avses i 1 § 1 mom. 6
punkten i lagen om inkvarterings- och för-
plägnadsverksamhet (308/2006) *och i motsva-
rande lagstiftning i landskapet Åland* för att
förhindra spridning av en allmänfarlig smitt-
sam sjukdom se till att förplägnadsrörelsens
lokaler och ytor rengörs och att kunderna har
möjlighet att rengöra händerna samt ge kun-
derna instruktioner om hur man ska hålla ett
tillräckligt avstånd och rengöra händerna. Ge-
nom förordning av statsrådet utfärdas närmare
bestämmelser om rengöring av förplägnadsrö-
relsens lokaler och ytor, om ordnande av möj-
lighet att rengöra händerna *och* om de in-
struktioner som ska ges kunderna.

Utövare av förplägnadsverksamhet ska för
att förhindra spridning av en allmänfarlig
smittsam sjukdom se till att kundernas
vistelse ordnas tillräckligt glest och att kund-
platserna är belägna tillräckligt långt från
varandra. Om det är nödvändigt för att för-
hindra spridningen av en allmänfarlig smittsam
sjukdom, får närmare bestämmelser om de skyldigheter som

RP 6/2021 rd

Gällande lydelse till och med den 28 februari 2021 *Föreslagen lydelse*

de skyldigheter som i *det ifrågavarande området* gäller kundernas vistelse och placeringen av kundplatser i en förplägnadsrörelse och de krav som gäller antalet kundplatser inomhus och utomhus utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får antalet kunder i en förplägnadsrörelse vars huvudsakliga förplägnadsverksamhet består av att mot betalning erbjuda allmänheten alkoholdrycker i en livsmedelslokal enligt livsmedelslagen begränsas med högst 50 procent av det största antal kunder eller personer som anges i det i 18 § i alkohollagen (1102/2017) avsedda serveringstillståndet för utrymmena eller delen av utrymmena eller, om förplägnadsrörelsen inte har serveringstillstånd, i en projektbeskrivning som har godkänts i enlighet med de bestämmelser om byggnaders brandsäkerhet som har utfärdats med stöd av 117 b § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och de bestämmelser om säkerhet vid användning av byggnader som har utfärdats med stöd av 117 d och 117 k § i den lagen. Antalet kunder hos andra förplägnadsrörelser får begränsas med högst 25 procent av det största antalet kunder eller personer som avses i ovannämnda bestämmelser. Om förplägnadsrörelsens huvudsakliga förplägnadsverksamhet varierar vid olika tidpunkter, tillämpas på verksamheten vid respektive tidpunkt den begränsning som gäller för det slag av förplägnadsverksamhet som bedrivs vid tidpunkten i fråga. Närmare bestämmelser om de begränsningar av antalet kunder som anges i denna paragraf och om hur begränsningarna ska riktas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

En förplägnadsrörelse ska förkorta öppettiderna och tiderna för servering av alkoholdrycker, om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom och åtgärderna för rengöring av förplägnadsrörelsens lokaler och ytor, hygienanvisningarna, ordnandet av kundplatserna och andra åtgärder inte är tillräckliga för att för-

gäller kundernas vistelse och placeringen av kundplatser i *förplägnadsrörelser i vissa områden* och de krav som gäller antalet kundplatser inomhus och utomhus utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får antalet kunder i *förplägnadsrörelser* vars huvudsakliga förplägnadsverksamhet består av att mot betalning erbjuda allmänheten alkoholdrycker i en livsmedelslokal enligt livsmedelslagen *eller motsvarande lagstiftning i landskapet Åland* begränsas med högst 50 procent av det största antal kunder eller personer som anges i det i 18 § i alkohollagen (1102/2017) *eller i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland* avsedda serveringstillståndet för utrymmena eller delen av utrymmena eller, om förplägnadsrörelsen inte har serveringstillstånd, i en projektbeskrivning som har godkänts i enlighet med de bestämmelser om byggnaders brandsäkerhet som har utfärdats med stöd av 117 b § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och de bestämmelser om säkerhet vid användning av byggnader som har utfärdats med stöd av 117 d och 117 k § i den lagen *eller i enlighet med motsvarande lagstiftning i landskapet Åland*. Antalet kunder hos andra förplägnadsrörelser får begränsas med högst 25 procent av det största *antal* kunder eller personer som *följer av de* bestämmelser som avses ovan. Om förplägnadsrörelsens huvudsakliga förplägnadsverksamhet varierar vid olika tidpunkter, tillämpas på verksamheten vid respektive tidpunkt den begränsning som gäller för det slag av förplägnadsverksamhet som bedrivs vid tidpunkten i fråga. Närmare bestämmelser om de begränsningar av antalet kunder som avses i denna paragraf och om hur begränsningarna ska riktas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

En förplägnadsrörelse ska förkorta öppettiderna och tiderna för servering av alkoholdrycker, om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom och åtgärderna för rengöring av förplägnadsrörelsens lokaler och ytor, hygienanvisningarna, ordnandet av kundplatserna och andra åtgärder inte är tillräckliga för att för-

Gällande lydelse till och med den 28 februari 2021 *Föreslagen lydelse*

hindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom. Närmare bestämmelser om de begränsningar som gäller förplägnadsrörelserns öppettider mellan klockan 23 och klockan 5 och servering av alkoholdrycker mellan klockan 22 och klockan 9 samt om i vilka slag av förplägnadsrörelser begränsningarna ska iakttas får utfärdas genom förordning av statsrådet när de förutsättningar som anges i detta moment uppfylls.

De begränsningar som med stöd av 2 och 3 mom. föreskrivs genom förordning av statsrådet ska vara nödvändiga för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom inom varje område samt i sådana förplägnadsrörelser som begränsningarna gäller.

Den som utövar förplägnadsverksamhet ska göra upp en skriftlig plan för hur rörelsen genomför de skyldigheter och begränsningar som föreskrivs i fråga om dess verksamhet och användningen av rörelsens utrymmen inomhus och utomhus. Planen ska på begäran visas upp för regionförvaltningsverket och för den polis som utövar tillsyn enligt 11 § i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet. Planen, med undantag av personuppgifter som ingår i den, ska hållas framlagd för kunderna i förplägnadsrörelsen. Närmare bestämmelser om innehållet i planen för genomförande av skyldigheterna och begränsningarna och om hur planen ska göras upp och hållas framlagd utfärdas genom förordning av statsrådet.

Det som föreskrivs i 2 och 3 mom. i denna paragraf gäller inte sådana personalrestauranger som avses i 1 § 3 mom. i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och inte heller förplägnadsrörelserns försäljning av sådan mat eller dryck som avnjuts någon annanstans.

Det som i 3 mom. föreskrivs om begränsningar av öppettiderna gäller inte förplägnadsrörelser på fartyg och luftfartyg i trafik mellan Finland och utlandet eller i trafik utomlands eller förplägnadsrörelser i anslutning till en distributionsstation för flytande bränsle.

hindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom. Närmare bestämmelser om de begränsningar som gäller förplägnadsrörelserns öppettider mellan klockan 23 och klockan 5 och servering av alkoholdrycker mellan klockan 22 och klockan 9 samt om i vilka slag av förplägnadsrörelser begränsningarna ska iakttas får utfärdas genom förordning av statsrådet när de förutsättningar som anges i detta moment uppfylls.

De begränsningar som föreskrivs med stöd av 2 och 3 mom. ska vara nödvändiga för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom inom *de områden och i de förplägnadsrörelser som begränsningarna gäller.*

Varje utövare av förplägnadsverksamhet ska göra upp en skriftlig plan för hur rörelsen genomför de skyldigheter och begränsningar som föreskrivs i fråga om dess verksamhet och användningen av rörelsens utrymmen inomhus och utomhus. Planen ska på begäran visas upp för regionförvaltningsverket och för den polis som utövar tillsyn enligt 11 § i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet eller enligt motsvarande lagstiftning i landskapet Åland. Planen, med undantag av personuppgifter som ingår i den, ska hållas framlagd för kunderna i förplägnadsrörelsen. Närmare bestämmelser om innehållet i planen för genomförande av skyldigheterna och begränsningarna och om hur planen ska göras upp och hållas framlagd utfärdas genom förordning av statsrådet.

Det som föreskrivs i 2 och 3 mom. gäller inte sådana personalrestauranger som avses i 1 § 3 mom. i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och inte heller förplägnadsrörelserns försäljning av sådan mat eller dryck som avnjuts någon annanstans.

Det som i 3 mom. föreskrivs om begränsningar av öppettiderna gäller inte förplägnadsrörelser på fartyg och luftfartyg i trafik mellan Finland och utlandet eller i trafik utomlands eller förplägnadsrörelser i anslutning till *distributionsstationer* för flytande bränsle.

RP 6/2021 rd

Gällande lydelse till och med den 28 februari 2021 *Föreslagen lydelse*

58 b §

Tillsyn över förplägnadsrörelser och uppföljning av förutsättningar för begränsningar

Regionförvaltningsverket övervakar fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 a § och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om det observeras brister eller missförhållanden i fullgörandet av skyldigheterna eller iakttagandet av begränsningarna, kan regionförvaltningsverket förelägga förplägnadsrörelsen att avhjälpa bristerna eller missförhållandena. När föreläggandet meddelas ska det sättas ut en tid inom vilken de behövliga åtgärderna ska utföras. Om bristerna inte har avhjulpts inom utsatt tid eller om skyldigheterna har åsidosatts på ett väsentligt sätt, kan regionförvaltningsverket bestämma att förplägnadsrörelsens förplägnadsverksamhet omedelbart ska avbrytas och att rörelsen ska hållas stängd för kunder högst en månad.

Polisen ska vid behov på regionförvaltningsverkets begäran ge handräckning för att genomföra tillsynen och stänga en förplägnadsrörelse enligt 1 mom.

Statsrådet ska noggrant följa upp huruvida de i 58 a § 2 och 3 mom. avsedda förutsättningarna för begränsningar fortsatt föreligger. Om förutsättningarna inte längre uppfylls, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för upphävande av 58 a § och de bestämmelser som hänför sig till den. Om de begränsningar som det har föreskrivits om med stöd av 58 a § 2 eller 3 mom. inte längre är nödvändiga i vissa områden eller i den föreskrivna omfattningen, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för att ändra statsrådets förordning.

91 §

Verkställighet av beslut

Beslut enligt 16, 57, 58, 58 b, 59–67 och 69–71 § får verkställas genast även om de överklagas.

58 b §

Tillsyn över förplägnadsrörelser och uppföljning av förutsättningar för begränsningar

Regionförvaltningsverket övervakar fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 a § och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om det observeras brister eller missförhållanden i fullgörandet av skyldigheterna eller iakttagandet av begränsningarna, kan regionförvaltningsverket förelägga förplägnadsrörelsen att avhjälpa bristerna eller missförhållandena. När föreläggandet meddelas ska det sättas ut en tid inom vilken de behövliga åtgärderna ska utföras. Om bristerna inte har avhjulpts inom utsatt tid eller om skyldigheterna har åsidosatts på ett väsentligt sätt, kan regionförvaltningsverket bestämma att förplägnadsrörelsens förplägnadsverksamhet omedelbart ska avbrytas och att rörelsen ska hållas stängd för kunder högst en månad.

Polisen ska vid behov på regionförvaltningsverkets begäran ge handräckning för att genomföra tillsynen och stänga en förplägnadsrörelse enligt 1 mom.

Statsrådet ska noggrant följa upp huruvida de i 58 a § 2 och 3 mom. avsedda förutsättningarna för begränsningar fortsatt föreligger. Om förutsättningarna inte längre uppfylls, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för upphävande av 58 a § och de bestämmelser som hänför sig till den. Om de begränsningar som det har föreskrivits om med stöd av 58 a § 2 eller 3 mom. inte längre är nödvändiga i vissa områden eller i den föreskrivna omfattningen, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för att ändra statsrådets förordning.

91 §

Verkställighet av beslut

Beslut enligt 16, 57, 58, 58 b, 59–67 och 69–71 § får verkställas genast även om de överklagas.

RP 6/2021 rd

Gällande lydelse till och med den 28 februari 2021 Föreslagen lydelse

*Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021
och gäller till och med den 30 juni 2021.*